

KAMIL PERESZLUCHA
Magister zarządzania, student prawa
Akademia Humanitas w Sosnowcu
ORCID: 0009-0000-2717-587X
e-mail: kamilpere@o2.pl
DOI: 10.5281/zenodo.20967978

EROZJA DOMNIEMANIA NIEWINNOŚCI W DOBIE SPOŁECZEŃSTWA INFORMACYJNEGO. OPINIA PUBLICZNA JAKO QUASI-SĄD SPOŁECZNY

Erosion of the Presumption of Innocence in the Information Society. Public
Opinion as a Quasi-Social Court

Abstrakt

Artykuł bada erozję domniemania niewinności, generowaną przez opinię publiczną działającą jako „quasi-sąd społeczny”. W tym układzie media stanowią jedynie katalizator popytu społecznego, wywierając realną presję na organy procesowe. Analiza kazuistyczna wykazuje, że obowiązujące prawo nie wymaga rewolucji ustawowej. Autor postuluje wzmocnienie standardów orzeczniczych *de lege lata* oraz oparcie mechanizmów naprawczych na instrumentach *soft law* (kodeksy etyczne, polityka informacyjna), bilansując art. 42 i 54 Konstytucji RP.

Słowa kluczowe: domniemanie niewinności, opinia publiczna, quasi-sąd społeczny, proces karny, wolność słowa, presja medialna.

Abstract

The article examines the erosion of the presumption of innocence caused by public opinion acting as a "quasi-social court." Media serve as catalysts for social demand, pressuring law enforcement. Empirical case studies demonstrate that statutory revolution is unnecessary. Instead, the author advocates for stricter judicial standards *de lege lata* and soft law solutions (ethical codes, communication policies) to effectively balance the constitutional rights of Article 42 and Article 54.

Keywords: presumption of innocence, public opinion, quasi-social court, criminal trial, freedom of speech, media pressure.

Wstęp

Rozwój społeczeństwa informacyjnego oraz postępująca cyfryzacja dyskursu publicznego doprowadziły do fundamentalnych przemian w obszarze społecznego odbioru wymiaru sprawiedliwości. Zjawiskiem budzącym szczególne zaniepokojenie na gruncie nauk penalnych i konstytucyjnych jest systemowa erozja zasady domniemania niewinności (łac.

praesumptio innocentiae)¹. W erze natychmiastowego przepływu informacji, algorytmizacji treści oraz zjawiska tzw. baniek informacyjnych, tradycyjne naruszenia tej zasady przybrały formę masową i trudną do zinstytucjonalizowanego kontrolowania. Problem ten nie sprowadza się już wyłącznie do klasycznie ujmowanego zjawiska „sądów medialnych” (*trial by media*), lecz ewoluuje w kierunku oddolnie generowanych mechanizmów społecznej stygmatyzacji, w których to opinia publiczna uzurpuje sobie kompetencje organów orzekających.

Główna teza niniejszego artykułu opiera się na założeniu, że postępująca deprecjacja domniemania niewinności w Polsce nie jest wynikiem wadliwości konstrukcji normatywnych prawa karnego procesowego, ani też nie wynika z w pełni autonomicznej działalności środków masowego przekazu. Odwracając tradycyjny paradygmat badawczy, należy przyjąć, że pierwotnym źródłem presji i kreatorem swoistego „quasi-sądu społecznego” jest sama opinia publiczna. W tym ujęciu media pełnią przede wszystkim funkcję wehikułu transmitującego i katalizatora, który odpowiadając na popyt społeczny, stymuluje i monetyzuje emocje odbiorców. Powstała w ten sposób presja społeczno-medialna bezpośrednio oddziałuje na organy ścigania i wymiar sprawiedliwości, wpływając na tempo i kierunek podejmowanych decyzji procesowych². Konsekwencją przyjęcia takiej optyki jest stwierdzenie, że system prawa nie wymaga ustrojowej ani ustawowej rewolucji. Ochrona konstytucyjnych gwarancji jednostki w zderzeniu z mechanizmami społeczeństwa informacyjnego wymaga raczej korekt *de lege lata*, wzmocnienia standardów orzeczniczych oraz implementacji instrumentów o charakterze *soft law*.

Weryfikacja tak postawionej tezy wymagała zastosowania zróżnicowanego instrumentarium badawczego. Zasadniczą metodą wykorzystaną w pracy jest metoda dogmatycznoprawna, służąca do dekodowania norm konstytucyjnych i prawno Karnych (w szczególności w obszarze kolizji dóbr z art. 42 ust. 3 oraz art. 54 Konstytucji RP)³. Została ona uzupełniona analizą orzecznictwa sądów powszechnych, Sądu Najwyższego oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Ponadto, w celu zbadania realnego wpływu opinii publicznej na przebieg postępowań przygotowawczych, w pracy posłużono się metodą kazuistyczną. Analiza wybranych studiów przypadków (m.in. spraw E. Tylman, Kajetana P. czy T. Komendy) stanowi empiryczną weryfikację teoretycznych założeń dotyczących funkcjonowania mechanizmu „quasi-sądu społecznego”.

1. Konstytucyjne ramy domniemania niewinności a zjawisko „quasi-sądu społecznego”

Zanim możliwe będzie poddanie weryfikacji mechanizmów socjologicznych oraz medialnych napędzających zjawisko presji społecznej, konieczne jest precyzyjne wytyczenie normatywnych granic badanego problemu. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, uosabiająca najwyższą moc prawną, stanowi naturalny i bezwzględny punkt wyjścia dla oceny

---

¹ W. Gontarski, *Domniemanie niewinności, in dubio pro reo i przesłanki przyjęcia postanowienia o tymczasowym aresztowaniu w prawie Unii Europejskiej. Część 3*, „Europejski Przegląd Prawa i Stosunków Międzynarodowych” 2023, nr 4/68, s. 11-12.

² Zob. szerzej: G. Maroń, *Sędziowie jako „arbitrzy moralni” i „moralisci” na przykładzie wybranych orzeczeń sądów karnych*, „Prokuratura i Prawo” 2020, nr 10-11, s. 34-35.

³ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 1997 r., nr 78, poz. 483 ze zm.).

funkcjonowania gwarancji procesowych jednostki⁴. Niniejszy rozdział ma na celu zdekodowanie istoty domniemania niewinności w świetle obowiązującego paradygmatu dogmatycznego, a następnie zderzenie tej zasady z konkurencyjnymi wartościami chronionymi ustawą zasadniczą. Zarysowanie tej wielopłaszczyznowej kolizji dóbr stanowi niezbędną podbudowę teoretyczną do zdefiniowania i wprowadzenia do dyskursu naukowego pojęcia „quasi-sądu społecznego”, operującego w przestrzeni publicznej z pominięciem konstytucyjnego monopolu wymiaru sprawiedliwości.

1.1. Zasada domniemania niewinności (art. 42 ust. 3 Konstytucji RP, art. 5 § 1 k.p.k.) w ujęciu dogmatycznym

Fundamentem rzetelnego procesu karnego w demokratycznym państwie prawnym jest zasada domniemania niewinności. Została ona wyrażona wprost w art. 42 ust. 3 Konstytucji RP oraz na gruncie ustawowym w art. 5 § 1 k.p.k.⁵. W ujęciu dogmatycznym zasada ta posiada dwa zasadnicze wymiary. Wymiar obiektywny określa reguły dowodzenia winy i rozkłada ciężar dowodu w procesie. Z kolei wymiar subiektywny definiuje status jednostki i nakazuje organom władzy publicznej traktowanie jej jako niewinnej⁶. Jak podkreślają S. Waltoś i P. Hofmański, aspekt obiektywny ściśle wiąże się z regułą *in dubio pro reo* oraz ciężarem dowodu spoczywającym wyłącznie na oskarżycielu⁷. Z kolei P. Kruszyński akcentuje, że wymiar subiektywny stanowi bezwzględną dyrektywę postępowania, która obliguje do poszanowania statusu osoby niewinnej nie tylko sąd, ale cały aparat państwowy⁸.

Tradycyjna doktryna prawa karnego procesowego – reprezentowana m.in. przez T. Grzegorzycyka i J. Tylmana – definiuje bezpośrednio adresata nakazu wynikającego z *praesumptio innocentiae* przede wszystkim jako organy państwa prowadzące postępowanie⁹. W takim ujęciu domniemanie niewinności funkcjonuje jako gwarancja wertykalna w relacji jednostka – państwo. Współczesny paradygmat społeczeństwa informacyjnego wymusza jednak rozszerzenie tego wektora. Powołani przedstawiciele doktryny trafnie podnoszą, że procesowy aspekt zasady nie wyczerpuje jej doniosłości, akcentując jej wymiar pozaprocesowy.

W tym kontekście A. Tęcza-Paciorek wskazuje na horyzontalny wymiar zasady, generujący skutek *erga omnes*¹⁰. Oznacza to, iż obowiązek respektowania statusu osoby niewinnej spoczywa również na podmiotach spoza aparatu państwowego, w tym na osobach fizycznych, osobach prawnych oraz środkach masowego przekazu. Pozaprocesowe promieniowanie domniemania niewinności, analizowane m.in. przez S. Waltosia, stanowi

⁴ Zob. G. Kryszewski, *Państwo rzetelne i sprawne jako idea konstytucyjnego ustroju Rzeczypospolitej Polskiej*, „Studia Iuridica Lublinensia” 2014, t. 22, s. 255-256.

⁵ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz.U. z 2026 r., poz. 490 ze zm.).

⁶ E. Skrętowicz, *Charakter prawny orzeczenia warunkowo umarzającego postępowanie karne w świetle zasady domniemania niewinności*, [w:] *Współczesny polski proces karny. Księga ofiarowana Profesorowi Tadeuszowi Nowakowi*, red. S. Stachowiak, Poznań 2002, s. 19.

⁷ S. Waltoś, P. Hofmański, *Proces karny. Zarys systemu*, wyd. 16, Warszawa 2023, s. 257-265.

⁸ P. Kruszyński, *Zasada domniemania niewinności w polskim procesie karnym*, Warszawa 1983, s. 34.

⁹ T. Grzegorzycyk, J. Tylman, *Polskie postępowanie karne*, red. R. Olszewski, D. Świecki, wyd. 10, Warszawa 2022, s. 163-172.

¹⁰ A. Tęcza-Paciorek, *Zasada domniemania niewinności a ponowne popełnienie przestępstwa przez skazanego*, „Studia Prawnicze” 2010, nr 2, s. 6.

niezbędną tamę przed społeczną stygmatyzacją jednostki, zapobiegając powstawaniu wyrw w konstytucyjnym systemie ochrony wolności i praw obywatelskich¹¹.

1.2. Wielopłaszczyznowy układ kolizyjny: domniemanie niewinności a wolność słowa (art. 54 Konstytucji RP) i prawo do ochrony czci (art. 47 Konstytucji RP)

Erozja domniemanie niewinności nie zachodzi w próżni aksjologicznej, lecz stanowi efekt ostrej kolizji dóbr chronionych konstytucyjnie. W centrum tego układu kolizyjnego pozostają: domniemanie niewinności (art. 42 ust. 3 Konstytucji RP), wolność wyrażania poglądów i pozyskiwania informacji (art. 54 ust. 1 Konstytucji RP) oraz prawo do ochrony czci i dobrego imienia (art. 47 Konstytucji RP w zw. z art. 23 i 24 k.c.¹²).

Wolność słowa i prasy jest filarem pluralistycznego społeczeństwa, jednakże nie ma ona charakteru absolutnego¹³. Podlega ona proporcjonalnym ograniczeniom na podstawie art. 31 ust. 3 Konstytucji RP, gdy wymaga tego ochrona praw i wolności innych osób. Europejski Trybunał Praw Człowieka w swoim orzecznictwie wielokrotnie podkreślał, że choć prasa pełni rolę „publicznego stróża” (*public watchdog*), nie uprawnia jej to do przekraczania granic wyznaczonych przez ochronę reputacji osób uwikłanych w postępowanie karne ani do przesądzenia o winie przed niezawisłym sądem¹⁴. Konflikt wskazanych wartości konstytucyjnych wymaga każdorazowo ich wyważenia zgodnie z zasadą proporcjonalności, z uwzględnieniem standardów demokratycznego państwa prawnego. Zderzenie tych wartości w praktyce pokazuje, że wolność słowa bywa nadużywana jako parasol ochronny dla działań stygmatyzujących, które niszczą dobre imię jednostki, zanim system sprawiedliwości zdąży zweryfikować zarzuty. Domniemanie niewinności oraz ochrona czci i dobrego imienia pełnią w tym układzie istotną funkcję gwarancyjną wobec ryzyka przedwczesnego przypisywania odpowiedzialności karnej.

1.3. Konceptualizacja pojęcia „quasi-sądu społecznego” (brak kontradiktoryjności i monopolu art. 175 Konstytucji RP)

Dla zachowania precyzji terminologicznej konieczne jest uprzednie zdefiniowanie pojęcia opinii publicznej, stanowiącego punkt wyjścia dla dalszych rozważań. W literaturze przedmiotu opinię publiczną ujmuje się jako zbiorowy, niezinstytucjonalizowany osąd społeczny odnoszący się do kwestii mających znaczenie publiczne. Nie posiada ona cech organu państwowego ani kompetencji jurysdykcyjnych, jednak może wywierać istotny wpływ na proces stosowania prawa oraz społeczną ocenę określonych zdarzeń. Z perspektywy teorii sfery publicznej stanowi przestrzeń wymiany poglądów i formowania ocen dotyczących spraw publicznych.

Na styku konfliktu wartości konstytucyjnych oraz dynamiki komunikacji w mediach społecznościowych wykształca się zjawisko określane na potrzeby niniejszej pracy mianem „quasi-sądu społecznego”. Pojęcie to oznacza zbiorowy proces przypisywania

¹¹ K. Patora, *Gen wolności (rzecz o kajdanach i kołtunach)*, „Studia Prawnoustrojowe” 2026, nr 71, s. 325-347.

¹² Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 1071 ze zm.).

¹³ R. Stefanicki, *Wolność wypowiedzi dziennikarskiej a jej niezbędne ograniczenia*, „Iustitia” 2012, nr 1, s. 15.

¹⁴ R. Mejman, *Zasada domniemanie niewinności a medialne przedsądy w orzecznictwie ETPCz*, „Edukacja Prawnicza” 2015, nr 6, s. 21.

odpowiedzialności karnej przez opinię publiczną przed wydaniem prawomocnego wyroku sądowego¹⁵. Proces ten opiera się najczęściej na fragmentarycznych informacjach, uproszczonych narracjach oraz silnym oddziaływaniu emocji społecznych.

Wprowadzenie wskazanego pojęcia do dyskursu naukowego wynika z niewystarczalności dotychczasowej terminologii. Należy bowiem odróżnić „quasi-sąd społeczny” od funkcjonującego w doktrynie pojęcia trial by media. W klasycznym modelu trial by media zasadniczym podmiotem kreującym narrację oskarżycielską pozostają media. W przypadku „quasi-sądu społecznego” źródłem presji staje się natomiast sama opinia publiczna, zaś media społecznościowe oraz media tradycyjne pełnią głównie funkcję transmisyjną i wzmacniającą. Współczesny mechanizm społecznego osądu ma zatem charakter oddolny, zdecentralizowany i algorytmicznie intensyfikowany. Z tego względu pojęcia takie jak „lincz medialny” czy „sąd ulicy” nie oddają w pełni specyfiki analizowanego zjawiska.

Wprowadzenie pojęcia „quasi-sądu społecznego” nie służy nawiązaniu do historycznych, ustawowych form orzekania społecznego funkcjonujących w okresie PRL, lecz ma na celu opis współczesnego, pozainstytucjonalnego mechanizmu społecznej prejudycacji odpowiedzialności karnej. Historyczne sądy społeczne posiadały formalne umocowanie normatywne i funkcjonowały jako element systemu państwowego, natomiast analizowany „quasi-sąd społeczny” ma charakter oddolny, spontaniczny oraz całkowicie niezinstytucjonalizowany. Przedrostek „quasi” podkreśla w tym ujęciu wyłącznie pozorną imitację funkcji orzeczniczej przez opinię publiczną, która – nie posiadając legitymacji ani gwarancji proceduralnych – dokonuje społecznego przypisania winy poza konstytucyjnym monopolem sądów w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości.

Funkcjonowanie „quasi-sądu społecznego” pozostaje w kolizji z art. 175 ust. 1 Konstytucji RP, ustanawiającym zasadę wyłączności sądów w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Mechanizm ten prowadzi bowiem do faktycznego społecznego przypisania winy z pominięciem gwarancji procesowych właściwych postępowaniu karnemu¹⁶. W szczególności dochodzi do naruszenia zasady obiektywizmu wyrażonej w art. 4 k.p.k., ponieważ dominujące znaczenie uzyskują informacje potwierdzające uprzednio przyjęte założenia, co odpowiada psychologicznemu mechanizmowi błędu konfirmacji.

Jednocześnie zjawisko to pozostaje sprzeczne z zasadą kontrydiktoryjności oraz konstytucyjnym prawem do obrony, gwarantowanym w art. 42 ust. 2 Konstytucji RP. Osoba poddana społecznemu osądowi nie dysponuje realną możliwością przedstawienia kontrargumentów w środowisku komunikacyjnym opartym na szybkości przekazu, wiralowości i preferowaniu treści o wysokim ładunku emocjonalnym. W konsekwencji społeczne przypisanie winy następuje często jeszcze przed zakończeniem postępowania karnego, a późniejsze uniewinnienie przez sąd państwowy może okazać się niewystarczające dla pełnej odbudowy reputacji jednostki.

---

¹⁵ K. Patora, *Medialne i społeczne domniemanie winy a prawne domniemanie niewinności (spojrzenie prawne a nowa perspektywa)*, „Acta Universitatis Lodzianensis. Folia Iuridica” 2020, nr 92, s. 75-93.

¹⁶ A. Jezusek, „*Domniemanie winy*” w *prawie karnym materialnym a procesowe domniemanie niewinności*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 2016, nr 2, s. 175-187.

2. Media jako wehikuł linczu i odwrócenie paradygmatu wpływu

Rozkodowanie normatywnych granic domniemania niewinności pozwala na przejście do analizy empirycznych mechanizmów jego naruszania. Tradycyjna doktryna prawnicza i medioznawcza, analizując zjawisko tzw. sądów medialnych (*trial by media*), opierała się w przeważającej mierze na jednokierunkowym modelu oddziaływania, w którym to środki masowego przekazu w sposób apodyktyczny kształtowały bierną opinię publiczną. Celem niniejszego rozdziału jest rewizja tego ujęcia i wykazanie, że w warunkach współczesnego społeczeństwa informacyjnego uległo ono daleko idącej dezaktualizacji. Właściwe rozpoznanie źródeł presji wywieranej na organy wymiaru sprawiedliwości wymaga odwrócenia dotychczasowego paradygmatu i uznania, że media przestały być wyłącznym animatorem linczu¹⁷, stając się w dużej mierze narzędziem w rękach zradykalizowanego „quasi-sądu społecznego”¹⁸.

2.1. Mechanizmy społeczeństwa informacyjnego (ekonomia uwagi, algorytmy, viralowość)

Powyższa dynamika nie mogłaby zaistnieć na taką skalę bez specyficznej infrastruktury technologicznej współczesnego internetu. Kluczowym pojęciem dla zrozumienia erozji domniemania niewinności jest w tym kontekście „ekonomia uwagi” (*attention economy*). W ekosystemie cyfrowym, w którym informacja jest dobrem powszechnym i darmowym, to uwaga użytkownika staje się deficytową walutą¹⁹.

Aby przyciągnąć i utrzymać tę uwagę, przekaz dotyczący postępowania karnego musi wywoływać skrajne emocje – najczęściej oburzenie moralne. Obiektywne, wyważone i zgodne z zasadą *praesumptio innocentiae* relacjonowanie faktu postawienia zarzutów przegrywa w starciu z clickbaitowymi nagłówkami przesądzającymi o winie²⁰. W doktrynie podkreśla się jednocześnie, że relacjonowanie postępowań karnych powinno pozostawać podporządkowane zasadzie obiektywizmu oraz zachowaniu odpowiednich proporcji informacyjnych²¹. Algorytmy rekomendacyjne platform społecznościowych są zaprogramowane tak, aby pozycjonować i dystrybuować treści o najwyższym współczynniku zaangażowania²² (komentarze, udostępnienia). Prowadzi to do zjawiska viralowości (wirusowego rozprzestrzeniania się informacji), które całkowicie odziera skomplikowane stany faktyczne spraw karnych z niezbędnego kontekstu procesowego. Tworzą się w ten sposób bańki informacyjne, w których użytkownicy podsycają wzajemnie swoje przekonanie o winie jednostki, wykluczając jakąkolwiek polemikę czy domniemanie błędu organów ścigania.

¹⁷ S. Waltoś, *Konstytucyjna zasada domniemania niewinności a środki masowego przekazu*, „Nauka” 2009, nr 1, s. 13-15.

¹⁸ C. Sunstein, *The Law of Group Polarization*, „Journal of Political Philosophy” 2002, vol. 10, nr 2, s. 175-195.

¹⁹ M. Szpunar, *Imperializm kulturowy Internetu*, Kraków 2017, s. 85-97.

²⁰ Wyrok SN z dnia 21.07.2017 r., sygn. akt I CSK 375/16, LEX nr 2336677.

²¹ R. Broniecka, *Relacje prasowe a zasada obiektywizmu*, [w:] *System wymiaru sprawiedliwości a media*, red. C. Kulesza, Białystok 2009, s. 239.

²² K. Mamak, *O niecelowości anonimizacji oskarżonych w sprawach medialnych*, „e-Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych” 2013, nr 17, s. 6-7.

2.2. Zjawisko „*trial by TikTok*” i memetyzacja procesu karnego

Eskałacją opisywanych procesów jest najnowsze zjawisko, które w dyskursie publicznym zyskało miano *trial by TikTok*. Pojęcie to ma charakter publicystyczny i służy opisowi zjawiska społecznego polegającego na przeniesieniu oceny odpowiedzialności karnej do środowiska krótkich, wiralowych form audiowizualnych. Stanowi ono najbardziej skrajną postać działalności „quasi – sądu społecznego”, w ramach których dyskurs o winie i karze pozostaje przeniesiony z sal rozpraw oraz tradycyjnych mediów do przestrzeni mediów społecznościowych.

W tym modelu komunikacji społeczny wymiar domniemanie niewinności ulega daleko idącemu osłabieniu. Sprawa karna, nierzadko o najwyższym ciężarze gatunkowym, podlega procesowi memetyzacji — zostaje uproszczona do kilkunastosekundowego materiału wizualnego, zmontowanego w sposób selektywny i tendencyjny oraz opatrzonego emocjonalnym podkładem dźwiękowym. Taka forma przekazu w praktyce utrudnia prowadzenie pogłębionej i merytorycznej debaty dotyczącej okoliczności sprawy, sprzyjając jednocześnie uproszczonym i emocjonalnym ocenom uczestników debaty publicznej. Dynamika komunikacji w mediach społecznościowych prowadzi natomiast do przedwczesnego społecznego przesądzania odpowiedzialności karnej jeszcze przed wydaniem prawomocnego wyroku.

W konsekwencji dochodzi do sytuacji, w której formalne gwarancje procesowe jednostki, mimo że pozostają nienaruszone na płaszczyźnie normatywnej, mogą ulegać istotnemu osłabieniu w wymiarze społecznym i wizerunkowym²³. Późniejsze rozstrzygnięcie sądu państwowego nie zawsze jest bowiem zdolne do skutecznej odbudowy reputacji oskarżonego, zwłaszcza gdy cyfrowy przekaz utrwalony w strukturach sieci nadal funkcjonuje w obiegu publicznym²⁴. Zjawisko to może dodatkowo generować presję społeczną wobec organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości, wzmacnianą przez mechanizmy algorytmiczne mediów społecznościowych. Nie oznacza to jednak formalnego pozbawienia jednostki konstytucyjnego prawa do sądu, lecz wskazuje na ryzyko osłabienia społecznej efektywności gwarancji wynikających z prawa do rzetelnego procesu oraz zasady domniemanie niewinności.

3. Wpływ presji społecznej na organy ścigania i wymiar sprawiedliwości – analiza kazuistyczna

Zdefiniowanie mechanizmów socjologicznych napędzających funkcjonowanie „quasi-sądu społecznego” pozwala na zbadanie jego realnego przełożenia na praktykę stosowania prawa. Organy ścigania oraz wymiar sprawiedliwości, choć ustrojowo niezależne i zobowiązane do działania na podstawie przepisów prawa (art. 7 Konstytucji RP), funkcjonują w określonym otoczeniu społecznym. Erozja domniemanie niewinności osiąga swoje apogeum w momencie, w którym państwowy aparat represji, zamiast stanowić tamę dla społecznego linczu, zaczyna mu ulegać lub instrumentalnie go wykorzystywać. Niniejszy rozdział, oparty na analizie kazuistycznej, ma na celu wykazanie, że presja opinii publicznej prowadzi do

---

²³ K. Lipiński, *Pojęcie winy i sprawstwa a domniemanie niewinności oskarżonego*, „Studia Iuridica Lublinensia” 2021, t. 30, nr 5, s. 67-71.

²⁴ Wyrok TSUE z dnia 13.05.2014 r., sygn. akt C-131/12, *Google Spain SL i Google Inc. przeciwko Agencia Española de Protección de Datos (AEPD) i M. Costeja González*, EUR-Lex nr 62012CJ0131.

głębokich deformacji na etapie postępowania przygotowawczego, zagrażając fundamentalnym standardom rzetelnego procesu.

3.1. Mechanizmy ulegania presji: areszty wydobywcze, medialne zatrzymania, polityka informacyjna prokuratury

Oddziaływanie opinii publicznej na organy procesowe przybiera najczęściej formę żądania natychmiastowej i surowej reakcji karnej. Prokuratura i Policja, poddane zmasowanej krytyce za rzekomą opieszałość, nierzadko dążą do szybkiego „uspokojenia nastrojów” społecznych, co prowadzi do instrumentalizacji środków przymusu. Klasycznym przejawem tego zjawiska są tzw. medialne zatrzymania, dokonywane w świetle kamer, nierzadko z nieadekwatnym do stopnia zagrożenia wykorzystaniem sił specjalnych. Mają one charakter ściśle widowiskowy i służą legitymizacji działań organów w oczach opinii publicznej, a nie zabezpieczeniu prawidłowego toku postępowania.

Kolejnym patologicznym mechanizmem jest nadużywanie instytucji tymczasowego aresztowania²⁵. W sprawach o wysokim ładunku emocjonalnym środek ten przestaje pełnić funkcję izolacyjną i zabezpieczającą (art. 249 § 1 k.p.k.), a staje się swoistą antycypacją kary oraz narzędziem służącym do wymuszania wyjaśnień (tzw. areszt wydobywczy).

Niebagatelną rolę odgrywa również polityka informacyjna prokuratury. W doktrynie podkreśla się bowiem, że nawet występując przed sądem jako strona procesowa, prokurator pozostaje zobowiązany do zachowania obiektywizmu oraz działania zgodnego z interesem publicznym, a nie logiką społecznego odwetu²⁶. Przedwczesne konferencje prasowe, podczas których organy ścigania prezentują jednostronną wersję zdarzeń, mogą prowadzić do faktycznego utrwalenia społecznego przekonania o sprawstwie osoby zatrzymanej jeszcze przed sądową weryfikacją zarzutów²⁷. Szczególnie problematyczne są także kontrolowane przecieki z akt postępowania przygotowawczego do mediów. Tego rodzaju praktyki pozostają w oczywistym napięciu z zasadą domniemania niewinności wyrażoną w art. 5 § 1 k.p.k., a ponadto mogą aktualizować odpowiedzialność karną na gruncie art. 241 § 1 k.k.²⁸, penalizującego publiczne rozpowszechnianie wiadomości z postępowania przygotowawczego przed ich ujawnieniem w postępowaniu sądowym.

Należy przy tym odróżnić odpowiedzialność podmiotu publikującego informacje od odpowiedzialności funkcjonariusza publicznego będącego źródłem przecieku. Dziennikarz, który publikuje materiały z postępowania przygotowawczego bez stosownego zezwolenia, może odpowiadać jako bezpośredni sprawca czynu z art. 241 § 1 k.k. Natomiast funkcjonariusz publiczny przekazujący takie informacje osobie nieuprawnionej może ponosić odpowiedzialność na podstawie art. 266 § 2 k.k., a w określonych sytuacjach również jako pomocnik do czynu z art. 241 § 1 k.k.

---

²⁵ A. Szumski, *Tymczasowe aresztowanie w kontekście zasady domniemania niewinności. Aspekty karnoprosesowe i prawnomiędzynarodowe*, Wrocław 2012, s. 34.

²⁶ R. Kmieciak, *Prokurator „stronniczą” czy „bezstronną” stroną w postępowaniu sądowym?*, „Prokuratura i Prawo” 2018, nr 5, s. 8-10.

²⁷ Wyrok ETPC z 10.02.1995 r., 15175/89, *Allenet de Ribemont przeciwko Francji*, LEX nr 80430.

²⁸ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 383 ze zm.).

Znaczenie ma także standard rzetelności dziennikarskiej wynikający z art. 12 ust. 1 pkt 1 Prawa prasowego²⁹. Obowiązek zachowania szczególnej staranności i rzetelności przy zbieraniu oraz wykorzystaniu materiałów prasowych obejmuje konieczność weryfikacji informacji, a w sprawach dotyczących konkretnych osób również umożliwienie im odniesienia się do stawianych zarzutów. Zaniechanie przedstawienia stanowiska osoby opisywanej wzmacnia jednostronny charakter przekazu i sprzyja społecznemu przesądzeniu o winie³⁰. Równocześnie art. 13 Prawa prasowego zakazuje wypowiedania w prasie opinii co do rozstrzygnięcia w postępowaniu sądowym przed wydaniem orzeczenia w pierwszej instancji, co dodatkowo wyznacza granice medialnego relacjonowania spraw karnych.

W konsekwencji państwo, zamiast neutralizować skutki działania „quasi-sądu społecznego”, może niekiedy nieświadomie je wzmacniać. Dzieje się tak zwłaszcza wtedy, gdy komunikaty organów ścigania, przecieki z akt lub jednostronne publikacje medialne tworzą w przestrzeni publicznej obraz winy jeszcze przed rozpoznaniem sprawy przez niezawisły sąd.

3.2. Studia przypadków jako egzemplifikacja mechanizmów presji społeczno-medialnej

Opisane wyżej mechanizmy wymagają weryfikacji na tle konkretnych spraw karnych, w których społeczna presja, intensywne zainteresowanie mediów oraz działania organów ścigania wzajemnie się wzmacniały. Analiza kazuistyczna nie służy przy tym ponownemu rozstrzygnięciu o winie lub niewinności uczestników tych postępowań, lecz wykazaniu, w jaki sposób publiczny przekaz może wpływać na społeczną percepcję osoby podejrzanej lub oskarżonej oraz na funkcjonowanie organów procesowych.

Pierwszym przykładem jest sprawa Ewy Tylman, w której medialna ekspozycja postępowania doprowadziła do ukształtowania silnego społecznego oczekiwania wykrycia i ukarania sprawcy. W tym kontekście szczególnego znaczenia nabiera ryzyko tzw. widzenia tunelowego, polegającego na koncentrowaniu się przez organy ścigania na jednej wersji zdarzeń przy jednoczesnym marginalizowaniu alternatywnych hipotez³¹. Sprawa ta pokazuje, że presja opinii publicznej może wzmacniać oczekiwanie szybkiego potwierdzenia najbardziej medialnej wersji zdarzenia jeszcze przed pełną sądową weryfikacją materiału dowodowego³². Doniosłe znaczenie miały tu również wieloletnie relacje medialne oraz stale obecna w przestrzeni publicznej narracja o konieczności szybkiego wskazania sprawcy³³.

Odmienny charakter miała sprawa Kajetana P., zakończona prawomocnym skazaniem³⁴, jednak już na etapie poprzedzającym proces ujawniająca problem medialnej

²⁹ Ustawa z dnia 26 stycznia 1984 r. Prawo prasowe (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 1914 ze zm.).

³⁰ E. Smardz, *Zasada domniemania niewinności a dziennikarska sprawozdawczość sądowa*, „Studia Prawnoustrojowe” 2018, nr 42, s. 223-230.

³¹ J. Wójcikiewicz, *O błędach w śledztwie i sposobach ich unikania*, „Kwartalnik Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury” 2020, nr 1 (37), s. 7-8.

³² Zob. wyrok SA w Poznaniu z dnia 24.10.2023 r., sygn. akt II AKa 414/22; zob. także *Sprawa śmierci Ewy Tylman. Sąd apelacyjny wydał wyrok*, PAP, 17.03.2026 r., <https://www.pap.pl/aktualnosci/sprawa-smierci-ewy-tylman-sad-apelacyjny-wydal-wyrok> (dostęp: 7.05.2026 r.).

³³ Zob. Wraca sprawa śmierci Ewy Tylman. Były trzy uniewinnienia, TVP3 Poznań, <https://poznan.tvp.pl/92122888/smierc-ewy-tylman-jak-zginela-apelacja-od-wyroku-uniewinniajacego-adama-z-dowody-zabojstwa-sad> (dostęp: 8.05.2026 r.).

³⁴ Wyrok SO w Warszawie z dnia 26.01.2021 r., sygn. akt XVIII K 78/17; wyrok SA w Warszawie z dnia 2.06.2023 r., sygn. akt II AKa 131/21.

prezentacji osoby podejrzanej. Szczególnie szeroko komentowany był sposób transportowania podejrzanego w asyście funkcjonariuszy i przy zastosowaniu środków bezpieczeństwa³⁵. Tego rodzaju działania mogły być częściowo uzasadnione względami ochrony samego sprawcy, w tym ryzykiem samouszkodzenia lub zachowań agresywnych. Jednocześnie sposób prezentacji podejrzanego w przestrzeni publicznej wzmacniał jego wcześniejszą demonizację³⁶ i utrzymywał społeczne przekonanie o winie jeszcze przed formalnym rozpoznaniem sprawy przez sąd³⁷.

Najdalej idące skutki wadliwego działania organów ścigania ujawniła sprawa Tomasza Komendy³⁸. W jej tle występowała silna społeczna potrzeba szybkiego wykrycia sprawcy brutalnej zbrodni, co generowało dodatkową presję na organy prowadzące postępowanie. Przypadek ten unaoczniał, że oczekiwanie natychmiastowej reakcji państwa może sprzyjać selektywnemu traktowaniu materiału dowodowego oraz niedostatecznej weryfikacji dowodów odciążających³⁹. Jak wykazała E. Radomska w pogłębionej analizie dyskursu medialnego towarzyszącego tej sprawie, już w marcu 2018 r. aż 89% polskiego społeczeństwa miało świadomość jej istnienia, a narracje medialne — w szczególności dyskurs sensacyjny i populistyczny — w znacznej mierze kształtowały społeczny obraz winy i odpowiedzialności jeszcze przed zakończeniem postępowania sądowego⁴⁰. Późniejsze uniewinnienie Tomasza Komendy oraz ujawnienie licznych nieprawidłowości procesowych stały się jednym z najbardziej wyrazistych przykładów ryzyka, jakie niesie podporządkowanie praktyki śledczej społecznemu oczekiwaniu szybkiego ukarania sprawcy⁴¹.

Współczesnym przykładem szczególnie silnej presji społeczno-medialnej pozostaje również sprawa Sebastiana M., dotycząca tragicznego wypadku na autostradzie A1. Jeszcze przed rozpoczęciem procesu karnego sprawa stała się przedmiotem intensywnego zainteresowania mediów tradycyjnych oraz platform społecznościowych. Publiczny dyskurs koncentrował się nie tylko na samym przebiegu zdarzenia, lecz również na ocenie postawy oskarżonego, jego rodziny oraz obrońców. Szczególnie widoczne było zjawisko społecznego oczekiwania natychmiastowej i surowej reakcji karnej, wzmacniane przez viralowy charakter publikacji internetowych oraz szerokie relacjonowanie sprawy przez media⁴².

Znaczące kontrowersje wywoływały również publiczne wypowiedzi przedstawicieli władzy wykonawczej oraz sposób komunikowania czynności procesowych przez organy ścigania. W przestrzeni medialnej pojawiały się ponadto liczne nieoficjalne informacje

---

³⁵ W. Wyporek, *Rola i zadania Policji w postępowaniu przygotowawczym*, [w:] *Spółczesność i organy ścigania – wspólne zagrożenia oraz cele*, red. P. Gołębiowski, P. Sitek, Warszawa 2022, s. 37-38.

³⁶ *Kajetan P. skazany! Psychopata zgnije w więzieniu*, „Fakt”, 26.01.2021 r., dostęp: <https://www.fakt.pl/wydarzenia/polska/warszawa/warszawa-kajetan-p-skazany-na-dozywocie/n7xbw04> (dostęp: 7.06.2026 r.).

³⁷ H. Dobrowolska, *Taki dobry chłopak. Sprawa Kajetana Poznańskiego*, Warszawa 2024, *passim*.

³⁸ *Zabójstwo sprzed lat i presja na organach ścigania? „W sprawie Tomasza Komendy tak było”*, WP Wiadomości, 17.10.2022 r., dostęp: <https://wiadomosci.wp.pl/zabojstwo-sprzed-lat-i-presja-na-organach-scigania-w-sprawie-tomasza-komendy-tak-bylo-6823918514865793v> (dostęp: 7.06.2026 r.).

³⁹ Postanowienie SN z dnia 16.05.2018 r., sygn. akt V KO 26/18, LEX nr 2515771.

⁴⁰ E. Radomska, *The Case of Tomasz Komenda: Media Discourses and Legal Consciousness in Polish Society*, „Societas/Communitas” 2023, nr 2 (36), s. 76-77.

⁴¹ Wyrok SO w Opolu z dnia 8.02.2021 r., sygn. akt III Ko 241/20.

⁴² *Zob. Sebastian M. złożył wyjaśnienia w sądzie. Uważa się za ofiarę, „nienawidzi mnie cała Polska”*, Radio ZET, 12.03.2026 r., dostęp: <https://wiadomosci.radiozet.pl/polska/sebastian-m-zlozyl-wyjasnienia-w-sadzie-uwaza-sie-za-ofiare-nienawidzi-mnie-cala-polska> (dostęp: 7.05.2026 r.).

dotyczące strategii procesowej oskarżonego, relacji z obrońcami czy potencjalnych rozmów mediacyjnych z rodzinami pokrzywdzonych⁴³. Proces w Polsce stał się możliwy po zakończeniu postępowania ekstradycyjnego w Zjednoczonych Emiratach Arabskich, gdzie sądy prawomocnie dopuściły wydanie Sebastiana M. polskim organom ścigania⁴⁴.

Jednocześnie przypadek ten unaocznia, iż silna presja społeczna może oddziaływać nie tylko na organy ścigania, lecz także na samych uczestników procesu, wpływając na sposób prowadzenia obrony, komunikację procesową oraz decyzje dotyczące mediacji czy strategii procesowej.

Współcześnie podobne mechanizmy coraz częściej przenoszą się również do przestrzeni *stricte* cyfrowej. Materiały publikowane przez influencerów, twórców internetowych lub anonimowych użytkowników mediów społecznościowych niejednokrotnie stają się pierwszym źródłem społecznego oskarżenia, jeszcze przed podjęciem formalnych czynności przez organy ścigania. Powoduje to sytuację, w której dominująca narracja o winie kształtuje się poza instytucjonalnymi gwarancjami procesu karnego, a organy państwa podejmują działania już w warunkach silnie spolaryzowanej opinii publicznej. Nie oznacza to automatycznie nieprawidłowości działań procesowych, jednak niewątpliwie zwiększa ryzyko reaktywnego funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości oraz dalszej erozji praktycznego znaczenia zasady domniemania niewinności⁴⁵.

3.3. Zagrożenia dla obiektywizmu i rzetelnego procesu (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP)

Wskazane wyżej patologie na etapie postępowania przygotowawczego rzutują bezpośrednio na fazę jurysdykcyjną, uderzając w jądro konstytucyjnego prawa do sądu. Artykuł 45 ust. 1 Konstytucji RP gwarantuje każdemu prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd⁴⁶. Naruszenie zasady domniemania niewinności prowadzi jednocześnie do osłabienia standardu rzetelnego procesu (*fair trial*) wypracowanego w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka⁴⁷. Standard prawa do sądu obejmuje nie tylko formalny dostęp do postępowania, lecz również obowiązek zapewnienia takich gwarancji proceduralnych, które umożliwiają rzeczywiście rzetelne rozpoznanie sprawy⁴⁸. W sytuacji, gdy sprawa trafia na wokandę po wielomiesięcznym, bezpardonowym linczu ze strony „quasi-sądu społecznego”, realizacja postulatu bezstronności staje się skrajnie utrudniona.

⁴³ Zob. *Wypadek na A1 koło Piotrkowa Trybunalskiego. Prokuratura o ustaleniach rok po tragedii*, TVN24, dostęp: <https://tvn24.pl/lodz/wypadek-na-a1-kolo-piotrkowa-trybunalskiego-prokuratura-o-ustaleniach-rok-po-tragedii-st8074892> (dostęp: 7.06.2026 r.).

⁴⁴ Prokuratura Krajowa, *Informacja w sprawie postępowania ekstradycyjnego dot. Sebastiana M.*, 28.04.2025 r., dostęp: <https://www.gov.pl/web/prokuratura-krajowa/informacja-w-sprawie-postepowania-ekstradycyjnego-dot-sebastiana-m3> (dostęp: 7.05.2026 r.).

⁴⁵ M. Treder, *Relacjonowanie przez media przebiegu procesu karnego — zagadnienia wybrane*, „Zeszyty Prawnicze” 2025, t. 25, nr 1, s. 137-140, 147-149.

⁴⁶ Wyrok TK z dnia 27.05.2008 r., sygn. akt SK 57/06, OTK-A 2008, nr 4, poz. 63, LEX nr 380075.

⁴⁷ P. Kruszyński, *Zasada domniemania niewinności jako część składowa uczciwego procesu (fair trial) w świetle orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu*, [w:] *Prawo polskie a prawo Unii Europejskiej. Konferencja Wydziałowa Wydziału Prawa i Administracji UW, 28 II 2003 r.*, red. E. Piontek, Warszawa 2003, s. 257.

⁴⁸ J. Juchniewicz, *O granicach swobody ustawodawcy w kształtowaniu standardów prawa do sądu*, „Przeegląd Prawa Konstytucyjnego” 2016, nr 3 (31), s. 33.

Sędziowie, będąc częścią społeczeństwa informacyjnego, nie operują w próżni poznawczej. Zmasowana kampania oskarżycielska, utwierdzona uprzednimi komunikatami prokuratury, tworzy potężną presję psychologiczną⁴⁹. W sprawach wywołujących intensywne zainteresowanie społeczne i medialne szczególnego znaczenia nabiera obowiązek zachowania przez sąd pełnej bezstronności oraz oparcia rozstrzygnięcia wyłącznie na materiale dowodowym ujawnionym w toku postępowania. Tym samym lincz społeczny deformuje zasadę obiektywizmu (art. 4 k.p.k.) i stwarza realne ryzyko osłabienia społecznego postrzegania pełnej bezstronności postępowania do oczekiwań opinii publicznej, co stanowi zaprzeczenie idei demokratycznego państwa prawnego. W literaturze podkreśla się jednocześnie, że środki społecznego przekazu mogą istotnie oddziaływać na społeczne postrzeganie odpowiedzialności karnej jednostki jeszcze przed prawomocnym zakończeniem postępowania⁵⁰.

4. Wzmocnienie standardów orzeczniczych i instrumenty *soft law*. Wnioski *de lege lata*

Przeprowadzona analiza konstytucyjna, socjologiczna oraz kazuistyczna prowadzi do fundamentalnej konkluzji: systemowe naruszanie domniemania niewinności nie jest wynikiem luki w prawie pozytywnym, lecz deficytów w kulturze prawnej oraz praktyce orzeczniczej. Z tego względu formułowanie radykalnych postulatów ustawodawczych (*de lege ferenda*) – takich jak wprowadzanie sankcji karnych za publikacje internetowe – byłoby rozwiązaniem nieproporcjonalnym, grożącym naruszeniem istoty wolności słowa (efekt mrozący – *chilling effect*)⁵¹. Zdiagnozowane patologie wymagają wdrożenia mechanizmów korygujących opartych na obowiązującym reżimie prawnym (*de lege lata*), wspartym konsekwentnym stosowaniem instrumentów miękkich (*soft law*) oraz zmianą paradygmatu komunikacji instytucjonalnej.

4.1. Rola sądów powszechnych w rygorystycznej ocenie naruszeń dóbr osobistych i reagowaniu na naciski

Główny ciężar ochrony jednostki przed presją „quasi-sądu społecznego” spoczywa na sądach powszechnych, które dysponują odpowiednim instrumentarium orzeczniczym zarówno na gruncie prawa cywilnego, jak i karnego. Wymaga to jednak znacznego usztywnienia linii orzeczniczej w sprawach o ochronę dóbr osobistych (art. 23 i 24 k.c. w zw. z art. 448 k.c.)⁵². Sądy cywilne powinny bezwzględnie i surowo sankcjonować finansowo redakcje oraz twórców internetowych, którzy w pogoni za klikalnością przesądzają o winie jednostki przed prawomocnym wyrokiem. Zasądzane zadośćuczynienia muszą pełnić nie tylko funkcję kompensacyjną, ale przede wszystkim prewencyjną, uderzając w rentowność ekonomii uwagi, która napędza zjawisko linczu.

⁴⁹ R. Koper, *Relacjonowanie w mediach spraw karnych a zasada domniemania niewinności oskarżonego*, [w:] *Zasady prawa*, red. C. Martysz, A. Matan, Z. Tobor, Bydgoszcz–Katowice 2007, s. 77.

⁵⁰ A. Gerecka-Żołyńska, P. Górecki, *Rola środków społecznego przekazu na tle zasady domniemania niewinności*, [w:] *Europejskie standardy ochrony praw człowieka a ustawodawstwo polskie*, red. E. Dynia, C.P. Kłak, Rzeszów 2005, s. 413.

⁵¹ M.A. Nowicki, *Cumpănă i Mazăre przeciwko Rumunii – wyrok ETPC z dnia 17 grudnia 2004 r., skarga nr 33348/96*, [w:] *Nowy Europejski Trybunał Praw Człowieka. Wybór orzeczeń 1999–2004*, Kraków 2005, s. 1122.

⁵² Wyrok SN z dnia 28.09.2011 r., sygn. akt I CSK 743/10, OSNC 2012, nr 3, poz. 40, LEX nr 1050454.

Z kolei sądy karne, realizując zasadę samodzielności jurysdykcyjnej (art. 8 § 1 k.p.k.), muszą wykazywać się całkowitą odpornością na naciski opinii publicznej⁵³. Zjawisko to powinno być nie tylko ignorowane w procesie wyrokowania, ale również wprost piętnowane w uzasadnieniach orzeczeń. Sąd, uniewinniając oskarżonego będącego ofiarą nagonki medialnej, ma obowiązek wyraźnie wskazać na patologie postępowania przygotowawczego wynikające z uległości organów ścigania wobec żądań tłumu. Tylko taka proaktywna postawa judykatury może stanowić skuteczną zaporę dla populistycznych zapędów uczestników dyskursu publicznego.

4.2. Samoregulacja i kodeksy etyczne mediów w dobie cyfryzacji

Ze względu na konstytucyjne gwarancje z art. 54 Konstytucji RP, państwo powinno powstrzymać się od ingerencji cenzorskiej w rynek medialny. Nie zwalnia to jednak mediów z obowiązku zachowania szczególnej staranności i rzetelności przy zbieraniu oraz prezentowaniu informacji dotyczących postępowań karnych⁵⁴. Właściwą odpowiedzią na brutalizację dyskursu jest oparcie się na instrumentach *soft law*, a przede wszystkim na samoregulacji środowisk dziennikarskich i twórców treści cyfrowych. Obowiązujące kodeksy etyki (np. Karta Etyczna Mediów) powstawały w epoce prasy drukowanej i telewizji, przez co nie odpowiadają na wyzwania społeczeństwa algorytmicznego⁵⁵.

Konieczna jest pilna aktualizacja standardów deontologicznych o wytyczne dotyczące relacjonowania postępowań karnych w dobie viralowości i zjawiska *trial by TikTok*. Nowe zasady etyczne powinny nakładać na wydawców i duże platformy cyfrowe obowiązek szczególnej ostrożności w pozycjonowaniu materiałów, które zagrażają prawu do rzetelnego procesu. Samoregulacja ta musi obejmować nie tylko tradycyjnych dziennikarzy, ale również tzw. dziennikarstwo obywatelskie oraz działalność influencerów, którzy dziś w głównej mierze kształtują oskarżycielskie narracje.

4.3. Standardy komunikacji organów ścigania i rola edukacji społecznej

Kluczowym elementem naprawy systemu *de lege lata* jest gruntowna rewizja polityki informacyjnej Prokuratury i Policji. Organy ścigania muszą powrócić do prymatu zasady tajności postępowania przygotowawczego w interesie śledztwa oraz ochrony czci podejrzanego. Wymaga to wydania rygorystycznych wewnętrznych wytycznych, np. przez Prokuratora Krajowego lub Komendanta Głównego Policji, które ograniczałyby organizowanie widowiskowych zatrzymań, tzw. *perp walks* (publicznego prezentowania osób zatrzymanych w kajdankach), a także przedwczesnych konferencji prasowych służących budowaniu kapitału politycznego lub wizerunkowego organów państwa. Praktyka tego rodzaju była widoczna również w medialnie relacjonowanych sprawach osób publicznych, w których czynności

---

⁵³ M. Koncewicz, *Populizm penalny w polskich tygodnikach opinii*, „The Polish Bulletin of Criminology” 2022, nr 29, s. 48-53.

⁵⁴ Uchwała SN w składzie 7 sędziów z dnia 18.02.2005 r., sygn. akt III CZP 53/04, OSNC 2005, nr 7-8, poz. 114.

⁵⁵ M. Mijalski, „Teoria śni, praktyka uczy”. *Etyka zawodowa dziennikarzy*, „Refleksje” 2019, nr 19-20, s. 11-12.

procesowe odbywały się przy obecności licznych przedstawicieli mediów, co prowadziło do faktycznej publicznej stygmatyzacji jeszcze przed zakończeniem postępowania⁵⁶.

Znaczenie profesjonalnej komunikacji instytucjonalnej dostrzegalne jest również w obowiązujących regulacjach prawnych dotyczących rzeczników prasowych organów wymiaru sprawiedliwości i organów ścigania. Najpełniej zagadnienie to reguluje ustawa – Prawo o prokuraturze⁵⁷. Zgodnie z art. 39 tej ustawy prokurator kierujący jednostką organizacyjną może powierzyć prokuratorowi pełnienie funkcji rzecznika prasowego, którego zadaniem jest m.in. przekazywanie mediom informacji o postępowaniach przygotowawczych oraz reagowanie na publikacje dotyczące działalności prokuratury. Oznacza to ustawowe uznanie potrzeby prowadzenia sformalizowanej polityki informacyjnej przez prokuraturę. Odmienne sytuacja wygląda w sądach powszechnych, gdzie ustawa – Prawo o ustroju sądów powszechnych⁵⁸ jedynie pośrednio odnosi się do funkcji rzecznika prasowego, natomiast szczegółowe regulacje zawarte zostały dopiero w Regulaminie urzędowania sądów powszechnych⁵⁹. Jeszcze bardziej ograniczony charakter mają rozwiązania przyjęte w Policji, ponieważ ustawa o Policji nie zawiera przepisów odnoszących się wprost do statusu i kompetencji rzeczników prasowych, pozostawiając tę materię regulacjom wewnętrznym i praktyce organizacyjnej formacji. Taki stan normatywny prowadzi do istotnego zróżnicowania standardów komunikacji poszczególnych instytucji oraz utrudnia wypracowanie jednolitego modelu ochrony domniemania niewinności w przekazie publicznym.

Należy również zauważyć, że obowiązujące przepisy mogą stanowić podstawę działań edukacyjnych i prewencyjnych. Szczególnie widoczne jest to na gruncie ustawy o Policji, której art. 1 ust. 2 pkt 3⁶⁰ przewiduje obowiązek inicjowania i organizowania działań mających na celu zapobieganie przestępczości i zjawiskom kryminogennym. Przepis ten może stanowić podstawę prowadzenia kampanii społecznych i programów edukacyjnych dotyczących odpowiedzialnego korzystania z mediów społecznościowych, ochrony dóbr osobistych oraz znaczenia zasady domniemania niewinności⁶¹. Ochrona ta obejmuje również autonomię informacyjną jednostki, rozumianą jako możliwość decydowania o zakresie i treści informacji udostępnianych opinii publicznej⁶². Pośredni wymiar prewencyjny można dostrzec także w zadaniach prokuratury związanych ze staniami na straży praworządności oraz identyfikowaniem okoliczności sprzyjających popełnianiu przestępstw. W przypadku sądów działalność edukacyjna pozostaje natomiast zasadniczo pozaustawowa i wynika przede wszystkim z praktyki funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości oraz potrzeby budowania zaufania społecznego.

Zmiany instytucjonalne pozostaną jednak niepełne bez powszechnej edukacji społecznej. Skoro pierwotnym źródłem presji jest popyt generowany przez „quasi-sąd

---

⁵⁶ Zob. *Tak Doda została dowieziona do prokuratury. Byliśmy na miejscu*, WP Gwiazdy, dostęp: <https://gwiazdy.wp.pl/tak-doda-zostala-dowieziona-do-prokuratury-bylismy-na-miejscu-6190475706390657a> (dostęp: 7.06.2026 r.).

⁵⁷ Ustawa z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 390 ze zm.).

⁵⁸ Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 334 ze zm.).

⁵⁹ Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2019 r. – Regulamin urzędowania sądów powszechnych (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 867 ze zm.).

⁶⁰ Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 636 ze zm.).

⁶¹ Wyrok SO w Olsztynie z dnia 25.04.2016 r., sygn. akt I C 49/16, LEX nr 2027744.

⁶² Wyrok SA w Warszawie z dnia 11.10.2012 r., sygn. akt I ACa 323/12, LEX nr 1238210.

społeczny”, to długofalowe przeciwdziałanie erozji domniemania niewinności wymaga podniesienia świadomości prawnej i cyfrowej obywateli. W skrajnych przypadkach presja społeczna może bowiem przybierać postać internetowego linczu prowadzącego nawet do konieczności objęcia podejrzanych ochroną policyjną jeszcze przed zakończeniem postępowania karnego⁶³. Edukacja ta powinna koncentrować się na uświadamianiu społeczeństwu, że domniemanie niewinności nie jest przeszkodą w dążeniu do sprawiedliwości, lecz fundamentem wolności każdego obywatela⁶⁴. Zrozumienie mechanizmów algorytmicznych, zjawiska polaryzacji informacyjnej oraz funkcjonowania baniek informacyjnych jest dziś równie istotne dla ochrony rzetelnego procesu karnego, jak odpowiednio skonstruowane gwarancje proceduralne⁶⁵.

5. Zakończenie

Przeprowadzona w niniejszym artykule analiza prowadzi do jednoznacznego wniosku: w epoce społeczeństwa informacyjnego zasada domniemania niewinności przechodzi jedno z istotniejszych współczesnych wyzwań. Kryzys ten nie ma jednak natury normatywnej, lecz głęboko socjologiczną i praktyczną. Odwrócenie tradycyjnego paradygmatu badawczego pozwoliło wykazać, że to nie media jako autonomiczny byt są pierwotnym źródłem linczu, lecz silnie spolaryzowana opinia publiczna, funkcjonująca jako potężny „quasi-sąd społeczny”. Środki masowego przekazu, funkcjonujące w realiach ekonomii uwagi i algorytmizacji przekazu, sprzyjają intensyfikacji społecznych oczekiwań dotyczących szybkiego przypisania odpowiedzialności karnej, niejednokrotnie jeszcze przed prawomocnym rozstrzygnięciem sprawy.

Z perspektywy demokratycznego państwa prawnego szczególne znaczenie ma ryzyko oddziaływania społecznych mechanizmów oceny i presji medialnej na praktykę funkcjonowania organów ścigania oraz wymiaru sprawiedliwości. Analiza kazuistyczna dowiodła, że organy ścigania nazbyt często instrumentalizują środki przymusu procesowego, traktując widowiskowe zatrzymania czy przedwczesne komunikaty przesadzające o winie jako narzędzie uspokajania społecznych nastrojów. Prowadzi to do powstania napięcia z konstytucyjną zasadą wyłączności sądów w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości (art. 175 Konstytucji RP) oraz może skutkować osłabieniem praktycznej realizacji prawa jednostki do rzetelnego i obiektywnego procesu (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP).

Wobec tak zdiagnozowanych wyzwań, kluczowe staje się odrzucenie pokusy populizmu penalnego. Narastająca kolizja między domniemaniem niewinności a wolnością słowa (art. 54 Konstytucji RP) nie wymaga rewolucji ustawodawczej. Próby tworzenia kazuistycznych przepisów cenzurujących przestrzeń cyfrową byłyby krokiem chybnym i nieproporcjonalnym. Skuteczna obrona gwarancji jednostki musi dokonać się na płaszczyźnie *de lege lata*. Wymaga to od sądów powszechnych bezwzględnej odporności na presję otoczenia

---

⁶³ Zob. Nowe wieści ws. kierowcy po wypadku Łukasza Litewki. Służby nie miały wyjścia, „Wprost”, 30.04.2026 r., <https://www.wprost.pl/kraj/12317529/smierc-lukasza-litewki-kierowca-objety-ochrona-policji-po-wyjsciu-z-aresztu.html> (dostęp: 8.05.2026 r.).

⁶⁴ P.K. Sowiński, *Domniemanie niewinności w ujęciu prawa krajowego i pozakrajowego*, „Przeгляд Prawa Konstytucyjnego” 2024, nr 2, s. 104–105.

⁶⁵ G. Figà Talamanca, S. Arfini, *Through the Newsfeed Glass: Rethinking Filter Bubbles and Echo Chambers*, „Philosophy & Technology” 2022, vol. 35, art. 20, s. 4–10.

oraz surowego sankcjonowania naruszeń dóbr osobistych. Równolegle niezbędne jest sięgnięcie po instrumenty miękkie (*soft law*): zaktualizowane kodeksy etyki dla twórców cyfrowych, wdrożenie rygorystycznych standardów polityki informacyjnej organów ścigania oraz podjęcie szeroko zakrojonej edukacji prawnej społeczeństwa.

Domniemanie niewinności w Polsce nie ulega osłabieniu przede wszystkim z powodu wadliwości obowiązujących regulacji prawnych, lecz skutek społecznych mechanizmów stygmatyzacji wzmacnianych przez logikę współczesnych mediów oraz niewystarczającą odporność instytucji państwowych na presję opinii publicznej. Uratowanie tej fundamentalnej zasady nie wymaga zatem zmiany Konstytucji RP ani przepisów karnych, lecz przywrócenia im należytej powagi w codziennej praktyce procesowej i kulturze prawnej społeczeństwa informacyjnego.

Bibliografia

Akty prawne:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 1997 r., nr 78, poz. 483 ze zm.).
- Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 1071 ze zm.).
- Ustawa z dnia 26 stycznia 1984 r. Prawo prasowe (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 1914 ze zm.).
- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 636 ze zm.).
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 383 ze zm.).
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz.U. z 2026 r., poz. 490 ze zm.).
- Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 334 ze zm.).
- Ustawa z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 390 ze zm.).
- Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2019 r. – Regulamin urzędowania sądów powszechnych (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 867 ze zm.).

Literatura:

- Broniecka R., *Relacje prasowe a zasada obiektywizmu*, [w:] *System wymiaru sprawiedliwości a media*, red. C. Kulesza, Białystok 2009.
- Dobrowolska H., *Taki dobry chłopak. Sprawa Kajetana Poznańskiego*, Warszawa 2024.
- Figà Talamanca G., Arfini S., *Through the Newsfeed Glass: Rethinking Filter Bubbles and Echo Chambers*, „Philosophy & Technology” 2022, vol. 35, art. 20, s. 4–10.
- Gerecka-Żołyńska A., Górecki P., *Rola środków społecznego przekazu na tle zasady domniemania niewinności*, [w:] *Europejskie standardy ochrony praw człowieka a ustawodawstwo polskie*, red. E. Dynia, C.P. Kłak, Rzeszów 2005.
- Gontarski W., *Domniemanie niewinności, in dubio pro reo i przesłanki przyjęcia postanowienia o tymczasowym aresztowaniu w prawie Unii Europejskiej. Część 3*, „Europejski Przegląd Prawa i Stosunków Międzynarodowych” 2023, nr 4/68, s. 185–208.
- Grzegorzczak T., Tylman J., *Polskie postępowanie karne*, red. R. Olszewski, D. Świecki, wyd. 10, Warszawa 2022.
- Jezusek A., „*Domniemanie winy*” w prawie karnym materialnym a procesowe domniemanie niewinności, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 2016, nr 2, s. 175–187.
- Juchniewicz J., *O granicach swobody ustawodawcy w kształtowaniu standardów prawa do sądu*, „Przegląd Prawa Konstytucyjnego” 2016, nr 3 (31), s. 31–46.
- Kmiecik R., *Prokurator „stronniczą” czy „bezstronną” stroną w postępowaniu sądowym?*, „Prokuratura i Prawo” 2018, nr 5, s. 5–10.
- Koncewicz M., *Populizm penalny w polskich tygodnikach opinii*, „The Polish Bulletin of Criminology” 2022, nr 29, s. 47–66.
- Koper R., *Relacjonowanie w mediach spraw karnych a zasada domniemania niewinności oskarżonego*, [w:] *Zasady prawa*, red. C. Martysz, A. Matan, Z. Tobor, Bydgoszcz–Katowice 2007.
- Kruszyński P., *Zasada domniemania niewinności jako część składowa uczciwego procesu (fair trial) w świetle orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu*, [w:] *Prawo polskie a prawo Unii Europejskiej*, red. E. Piontek, Warszawa 2003.
- Kruszyński P., *Zasada domniemania niewinności w polskim procesie karnym*, Warszawa 1983.
- Kryszeń G., *Państwo rzetelne i sprawne jako idea konstytucyjnego ustroju Rzeczypospolitej Polskiej*, „Studia Iuridica Lublinensia” 2014, t. 22, s. 255–270.
- Lipiński K., *Pojęcie winy i sprawstwa a domniemanie niewinności oskarżonego*, „Studia Iuridica Lublinensia” 2021, t. 30, nr 5, s. 67–81.

- Mamak K., *O niecelowości anonimizacji oskarżonych w sprawach medialnych*, „e-Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych” 2013, nr 17, s. 7–17.
- Maroń G., *Sędziowie jako „arbitrzy moralni” i „moralisci” na przykładzie wybranych orzeczeń sądów karnych*, „Prokuratura i Prawo” 2020, nr 10–11, s. 5–38.
- Mejman R., *Zasada domniemania niewinności a medialne przedsądy w orzecznictwie ETPCz*, „Edukacja Prawnicza” 2015, nr 6, s. 21 i n.
- Mijalski M., *„Teoria śni, praktyka uczy”. Etyka zawodowa dziennikarzy*, „Refleksje” 2019, nr 19–20, s. 9–19.
- Nowicki M.A., *Cumpñã i Mazãre przeciwko Rumunii – wyrok ETPC z dnia 17 grudnia 2004 r., skarga nr 33348/96*, [w:] Nowy Europejski Trybunał Praw Człowieka. Wybór orzeczeń 1999–2004, Kraków 2005.
- Patora K., *Gen wolności (rzecz o kajdanach i kołtunach)*, „Studia Prawnoustrojowe” 2026, nr 71, s. 325–345.
- Patora K., *Medialne i społeczne domniemanie winy a prawne domniemanie niewinności (spojrzenie prawne a nowa perspektywa)*, „Acta Universitatis Lodzianis. Folia Iuridica” 2020, nr 92, s. 75–93.
- Radomska E., *The Case of Tomasz Komenda: Media Discourses and Legal Consciousness in Polish Society*, „Societas/Communitas” 2023, nr 2 (36), s.63–92.
- Skřętowicz E., *Charakter prawny orzeczenia warunkowo umarzającego postępowanie karne w świetle zasady domniemania niewinności*, [w:] *Współczesny polski proces karny. Księga ofiarowana Profesorowi Tadeuszowi Nowakowi*, red. S. Stachowiak, Poznań 2002.
- Smardz E., *Zasada domniemania niewinności a dziennikarska sprawozdawczość sądowa*, „Studia Prawnoustrojowe” 2018, nr 42, s. 215–237.
- Sowiński P.K., *Domniemanie niewinności w ujęciu prawa krajowego i pozakrajowego*, „Przeгляд Prawa Konstytucyjnego” 2024, nr 2, s. 103–116.
- Stefanicki R., *Wolność wypowiedzi dziennikarskiej a jej niezbędne ograniczenia*, „Iustitia” 2012, nr 1, s. 15–22.
- Sunstein C., *The Law of Group Polarization*, „Journal of Political Philosophy” 2002, vol. 10, nr 2, s. 175–195.
- Szpunar M., *Imperializm kulturowy Internetu*, Kraków 2017.
- Szumski A., *Tymczasowe aresztowanie w kontekście zasady domniemania niewinności*, Wrocław 2012.
- Tęcza-Paciorek A., *Zasada domniemania niewinności a ponowne popełnienie przestępstwa przez skazanego*, „Studia Prawnicze” 2010, nr 2, s. 67–81.
- Treder M., *Relacjonowanie przez media przebiegu procesu karnego — zagadnienia wybrane*, „Zeszyty Prawnicze” 2025, t. 25, nr 1, s. 135–160.
- Waltoś S., *Konstytucyjna zasada domniemania niewinności a środki masowego przekazu*, „Nauka” 2009, nr 1, s. 7–22.
- Waltoś S., Hofmański P., *Proces karny. Zarys systemu*, wyd. 16, Warszawa 2023.
- Wójcikiewicz J., *O błędach w śledztwie i sposobach ich unikania*, „Kwartalnik Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury” 2020, nr 1 (37), s. 5–17.
- Wyporek W., *Rola i zadania Policji w postępowaniu przygotowawczym*, [w:] *Spółeczeństwo i organy ścigania – wspólne zagrożenia oraz cele*, red. P. Gołębiowski, P. Sitek, Warszawa 2022.

Orzecznictwo:

- Wyrok ETPC z dnia 10.02.1995 r., skarga nr 15175/89, *Allenet de Ribemont przeciwko Francji*, LEX nr 80430.
- Wyrok TSUE z dnia 13.05.2014 r., sygn. akt C-131/12, *Google Spain SL i Google Inc. przeciwko Agencia Española de Protección de Datos (AEPD) i M. Costeja González*, EUR-Lex nr 62012CJ0131.

PRZEGLĄD KARNISTYCZNY
ROK I – TOM I – NUMER II

Uchwała SN w składzie 7 sędziów z dnia 18.02.2005 r., sygn. akt III CZP 53/04, OSNC 2005, nr 7–8, poz. 114.

Postanowienie SN z dnia 16.05.2018 r., sygn. akt V KO 26/18, LEX nr 2515771.

Wyrok SA w Poznaniu z dnia 24.10.2023 r., sygn. akt II AKa 414/22.

Wyrok SA w Warszawie z dnia 11.10.2012 r., sygn. akt I ACa 323/12, LEX nr 1238210.

Wyrok SA w Warszawie z dnia 2.06.2023 r., sygn. akt II AKa 131/21.

Wyrok SN z dnia 21.07.2017 r., sygn. akt I CSK 375/16, LEX nr 2336677.

Wyrok SN z dnia 28.09.2011 r., sygn. akt I CSK 743/10, OSNC 2012, nr 3, poz. 40, LEX nr 1050454.

Wyrok SO w Olsztynie z dnia 25.04.2016 r., sygn. akt I C 49/16, LEX nr 2027744.

Wyrok SO w Opolu z dnia 8.02.2021 r., sygn. akt III Ko 241/20.

Wyrok SO w Warszawie z dnia 26.01.2021 r., sygn. akt XVIII K 78/17.

Wyrok TK z dnia 27.05.2008 r., sygn. akt SK 57/06, OTK-A 2008, nr 4, poz. 63, LEX nr 380075.

Pozostałe źródła:

Kajetan P. skazany! Psychopata zgnije w więzieniu, „Fakt”, 26.01.2021 r., <https://www.fakt.pl/wydarzenia/polska/warszawa/warszawa-kajetan-p-skazany-na-dozywocie/n7xbw04> (dostęp: 7.06.2026 r.).

Nowe wieści ws. kierowcy po wypadku Łukasza Litewki. Służby nie miały wyjścia, „Wprost”, 30.04.2026 r., <https://www.wprost.pl/kraj/12317529/smierc-lukasza-litewki-kierowca-objety-ochrona-policji-po-wyjsciu-z-aresztu.html> (dostęp: 8.05.2026 r.).

Prokuratura Krajowa, Informacja w sprawie postępowania ekstradycyjnego dot. Sebastiana M., 28.04.2025 r., <https://www.gov.pl/web/prokuratura-krajowa/informacja-w-sprawie-postepowania-ekstradycyjnego-dot-sebastiana-m3> (dostęp: 7.05.2026 r.).

Sebastian M. złożył wyjaśnienia w sądzie. Uważa się za ofiarę, „nienawidzi mnie cała Polska”, Radio ZET, 12.03.2026 r., <https://wiadomosci.radiozet.pl/polska/sebastian-m-zlozyl-wyjasnienia-w-sadzie-uwaza-sie-za-ofiare-nienawidzi-mnie-cala-polska> (dostęp: 7.05.2026 r.).
Sprawa śmierci Ewy Tylman. Sąd apelacyjny wydał wyrok, PAP, 17.03.2026 r., <https://www.pap.pl/aktualnosci/sprawa-smierci-ewy-tylman-sad-apelacyjny-wydal-wyrok> (dostęp: 7.05.2026 r.).

Tak Doda została dowieziona do prokuratury. Byliśmy na miejscu, WP Gwiazdy, <https://gwiazdy.wp.pl/tak-doda-zostala-dowieziona-do-prokuratury-bylismy-na-miejscu-6190475706390657a> (dostęp: 7.06.2026 r.).

Wraca sprawa śmierci Ewy Tylman. Były trzy uniewinnienia, TVP3 Poznań, <https://poznan.tvp.pl/92122888/smierc-ewy-tylman-jak-zginela-apelacja-od-wyroku-uniewinniajacego-adama-z-dowody-zabojstwa-sad> (dostęp: 8.05.2026 r.).

Wypadek na A1 koło Piotrkowa Trybunalskiego. Prokuratura o ustaleniach rok po tragedii, TVN24, <https://tvn24.pl/lodz/wypadek-na-a1-kolo-piotrkowa-trybunalskiego-prokuratura-o-ustaleniach-rok-po-tragedii-st8074892> (dostęp: 7.06.2026 r.).

Zabójstwo sprzed lat i presja na organach ścigania? „W sprawie Tomasza Komendy tak było”, WP Wiadomości, 17.10.2022 r., <https://wiadomosci.wp.pl/zabojstwo-sprzed-lat-i-presja-na-organach-scigania-w-sprawie-tomasza-komendy-tak-bylo-6823918514865793v> (dostęp: 7.06.2026 r.).